

บทที่ 4

กฎหมายและมาตรการด้านทรัพยากรป่าชายเลน

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องเกี่ยวกับป่าชายเลนในพื้นที่เขตประมงที่ 1 จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย

1. กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการป่าชายเลน
2. หน่วยงานที่รับผิดชอบป่าชายเลนในพื้นที่เขตประมงที่ 1
  - 2.1 หน่วยป้องกันรักษาป่าชายเลน
  - 2.2 สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลน
    - 2.2.1 สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 1 (ระยอง)
    - 2.2.2 สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 2 (ท่าสอน จันทบุรี)
    - 2.2.3 สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 3 (ขลุง)
    - 2.2.4 สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 4 (น้ำเชี่ยว ตราด)

กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการป่าชายเลน

ปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมาย และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการป่าชายเลนอยู่หลายฉบับ และที่สำคัญมีดังนี้ (สนิท และคณะ, 2542)

1. พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 (ฉบับแก้ไข)
2. พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 (ฉบับแก้ไข)
3. พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535
4. พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504
5. มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับป่าชายเลนโดยตรงและบางส่วนรวมแล้วมีทั้งสิ้น 29 ฉบับ (คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ, 2544) ดังที่แสดงรายละเอียดในตารางผนวกที่ ก2

กล่าวโดยสรุปแล้วจากมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับป่าชายเลนมีจำนวนทั้งสิ้น 29 ฉบับ แต่มติคณะรัฐมนตรี กฎระเบียบของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการดำเนินงานในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติป่าชายเลนโดยตรงมีจำนวน 19 ฉบับ และแนวทางการดำเนินงานในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติป่าชายเลนในพื้นที่ภาคตะวันออก มีจำนวน 1 ฉบับ คือ

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2533 เรื่องการพิจารณาแก้ปัญหาการบุกรุกที่ดินในพื้นที่ป่าชายเลนภาคตะวันออก โดยให้ความเห็นชอบเพื่อแก้ไขการบุกรุกที่ดินในพื้นที่ป่าชายเลนภาคตะวันออกรวม 5 ประการ (กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, 2548)

1. มาตรการการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชายเลนที่ได้กำหนดไว้ในส่วนที่เป็นเขตอนุรักษ์เขตเศรษฐกิจ ก. และ ข. ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2530 เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และควรถือเป็นบรรทัดฐานต่อไป ซึ่งรายละเอียดการกำหนดเขตการใช้พื้นที่ป่าชายเลนแสดงในภาคผนวก ก

2. พื้นที่เขตเศรษฐกิจ ก. หรือเขตเศรษฐกิจ ข. ที่ได้มีการทำนาถ้างหรือสร้างคันคูไว้ ก่อนมีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2530 สมควรผ่อนผันให้มีการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ได้โดยมีเงื่อนไขต่างๆ

3. พื้นที่ที่ได้จำแนกไว้เป็นเขตเศรษฐกิจ ก. แต่มิได้เป็นป่าสงวนแห่งชาติ หากเห็นสมควรประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติให้ดำเนินการ

4. ในเขตเศรษฐกิจ ก. หรือ ข. ที่ได้รับการผ่อนผัน หากราษฎรรายได้ไม่ยอมทำการขออนุญาตใช้ที่ดินตามมติคณะรัฐมนตรี และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยอ้างกรรมสิทธิ์ในที่ดิน หากเห็นว่าหลักฐานกรรมสิทธิ์ที่มีจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ส่งเรื่องให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น ๆ พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยเคร่งครัดเป็นราย ๆ ไป

5. เพื่อเป็นการลดความกดดัน การบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อทำนาถ้าง ควรมีมาตรการเสริม คือ เพิ่มอัตราค่าธรรมเนียมการขออนุญาตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อทำนาถ้าง ส่งเสริมการเลี้ยงกุ้งในกระชัง และเลี้ยงหอย สนับสนุนด้านชลประทาน การจัดรูปที่ดิน และอื่นๆ ที่มีความจำเป็น การทำนาถ้างขนาดใหญ่แบบพัฒนา ให้จัดสรรประโยชน์แก่เกษตรกรรายย่อยในพื้นที่ในสัดส่วนที่เป็นธรรมและเหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้มีการละทิ้งที่เดิมแล้วบุกรุกป่าแห่งใหม่

หน่วยงานที่รับผิดชอบป่าชายเลนในพื้นที่เขตประมงที่ 1 จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด

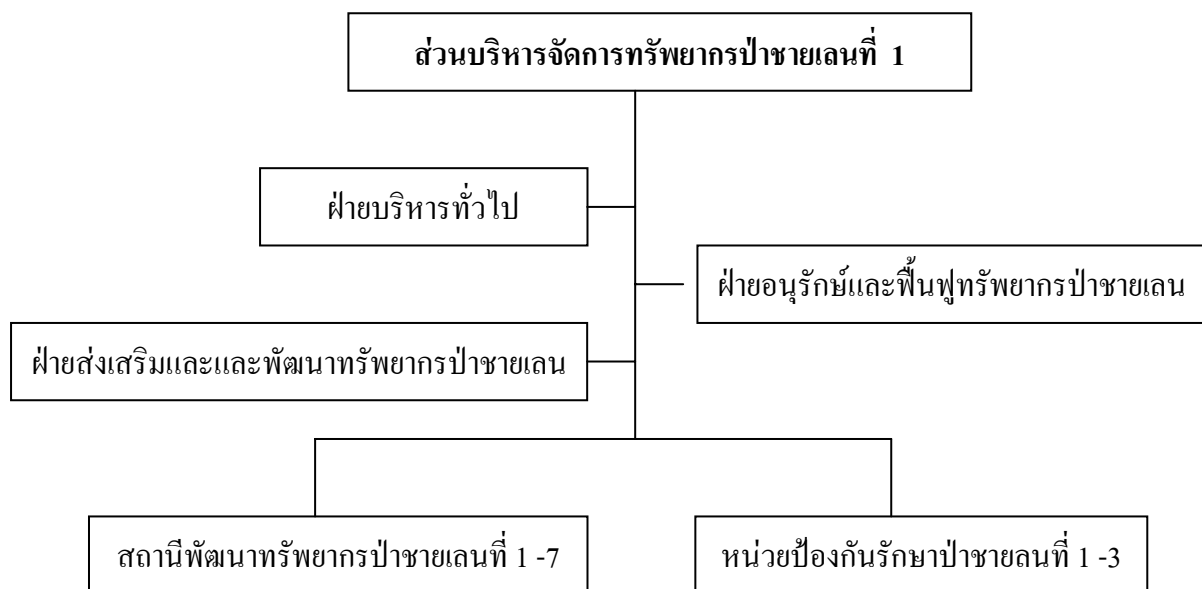
หน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ป่าชายเลนในเขตประมงที่ 1 จังหวัดระยอง จันทบุรี และจังหวัดตราด คือ ส่วนบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนที่ 1 (ภาคตะวันออก และภาคกลาง) เดิมการจัดการป่าชายเลนในภาคตะวันออกขึ้นอยู่กับฝ่ายจัดการป่าชายเลน สำนักงานป่าไม้เขตศรีราชา ส่วนในภาคกลางขึ้นกับฝ่ายอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สำนักงานป่าไม้เขตเพชรบุรี ต่อมาเมื่อมีพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ได้บังคับแล้วนั้นกิจการเกี่ยวกับป่าชายเลนจึงอยู่ในความรับผิดชอบของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและมีการจัดตั้งส่วนบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนที่ 1 มาเพื่อปฏิบัติงานในพื้นที่ 10 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดตราด จันทบุรี ระยอง ชลบุรี ฉะเชิงเทรา กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงครามและเพชรบุรี รับผิดชอบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเป็นป่าชายเลนจำนวน 18 ป่า เนื้อที่ 231,025.25 ไร่ มีพื้นที่ที่ต้องดำเนินการจัดการและอนุรักษ์พื้นที่ป่าชายเลนรวมทั้งสิ้น 709,000 ไร่ (กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, 2547) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ป่าสงวนแห่งชาติในความควบคุมรับผิดชอบของส่วนบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลน
ที่ 1 (ภาคตะวันออกและภาคกลาง) ปี พ.ศ. 2547

(หน่วย: ไร่)		
จังหวัด	ชื่อป่าสงวนแห่งชาติ	เนื้อที่
1. ระยอง	ป่าเลนประแส-พังราด	9,090.00
	<u>(รวม 1 ป่า)</u>	(9,090.00)
2. จันทบุรี	ป่าเลนคลองบางกะจะ	1,406.25
	ป่าเลนบางกะไชย	9,187.50
	ป่าเลนปากน้ำ-พังราด	5,312.50
	ป่าเลนคลองพลิว	3,250.00
	ป่าคู้งกระเบนและป่าอ่าวแหมหนุ	4,625.00
	ป่าเลนปากน้ำเวฬุ	119,375.00
	<u>(รวม 6 ป่า)</u>	(143,156.25)
3. ตราด	ป่าท้องอ่าว	18,237.00
	ป่าปากคลองบางพระ ป่าเกาะเจ้า ป่าเกาะลอย	7,500.00
	ป่าเลนบางกระดาน	1,093.00
	ป่าท่าตะเภาและป่าเลนน้ำเชี่ยว	24,687.00
	ป่าแหลมมะขาม	1,796.00
	ป่าท่าโสม (ป่าบกผสมป่าชายเลน) เฉพาะเนื้อที่ป่าชายเลน	7,258.00
	ป่าเลนบ้านธรรมชาติ	375.00
	<u>(รวม 7 ป่า)</u>	(60,946.00)
4. เพชรบุรี	ป่าปากทะเล	1,000.00
	ป่าบ้านแหลม	625.00
	<u>(รวม 2 ป่า)</u>	(1,625.00)
5. สมุทรสาคร	ป่าอ่าวมหาชัยฝั่งตะวันออก	7,343.00
	ป่าอ่าวมหาชัยฝั่งตะวันตก	8,865.00
	<u>(รวม 2 ป่า)</u>	(16,208.00)
รวมทั้งสิ้น 18 ป่า		231,025.25

ที่มา: กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (2547)

โครงสร้างการบริหารงานของส่วนบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนที่ 1 (ภาคตะวันออกและภาคกลาง) แสดงได้ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 โครงสร้างการบริหารงาน

ที่มา: กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (2547)

จากโครงสร้างการบริหารงานของส่วนบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนที่ 1 (ภาคตะวันออกและภาคกลาง) ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการแบ่งการทำงานออกเป็น 5 ฝ่ายด้วยกัน ได้แก่ ฝ่ายบริหารทั่วไป ฝ่ายอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าชายเลน ฝ่ายส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลน สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนและหน่วยป้องกันรักษาป่าชายเลน ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษาเฉพาะในส่วนของสถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนและหน่วยป้องกันรักษาป่าชายเลนเท่านั้น

1. หน่วยป้องกันรักษาป่าชายเลน

มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าชายเลนในพื้นที่รับผิดชอบ รวมทั้งประสานงานและปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องและปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย มี 3 หน่วย ดังนี้

1.1 หน่วยป้องกันรักษาป่าชายเลนที่ 1 (ตราด) รับผิดชอบพื้นที่จังหวัดตราดและ
จันทบุรี

1.2 หน่วยป้องกันรักษาป่าชายเลนที่ 2 (จันทบุรี) รับผิดชอบพื้นที่จังหวัดจันทบุรี,
ระยอง, ชลบุรี, ฉะเชิงเทราและสมุทรปราการ

1.3 หน่วยป้องกันรักษาป่าชายเลนที่ 3 (เพชรบุรี) รับผิดชอบพื้นที่กรุงเทพมหานคร,
สมุทรสาคร, สมุทรสงครามและเพชรบุรี

โดยรายละเอียดของพื้นที่ป่าชายเลนในความรับผิดชอบของหน่วยป้องกันรักษาป่าชายเลน
แบ่งตามสถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนแสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 พื้นที่ป่าชายเลนในความรับผิดชอบของหน่วยป้องกันรักษาป่าชายเลนแบ่งตามสถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลน พ.ศ. 2547

(หน่วย: ไร่)

หน่วยป้องกันรักษาป่าชายเลน	ท้องที่	พื้นที่ป่าสงวน แห่งชาติ(ไร่)	พื้นที่ป่าตามมติ ครม.22 ส.ค. 43 และ 17 ต.ค.43 (ไร่)	รวม
หน่วยป้องกันรักษาป่าชายเลนที่ 1 (ตราด)	ตราด (สถานีฯ ที่ 4)	60,946.00	90,662.00	151,608.00
	จันทบุรี (สถานีฯ ที่ 2)	55,000.00	81,562.00	136,562.00
	จันทบุรี (สถานีฯ ที่ 3)	64,375.00	80,010.00	144,385.00
	จันทบุรี (สถานีฯ ที่ 1)	23,781.25	-	23,781.25
หน่วยป้องกันรักษาป่าชายเลนที่ 2 (จันทบุรี)	ระยอง (สถานีฯ ที่ 1)	9,090.00	87,581.25	96,671.25
	ชลบุรี (สถานีฯ ที่ 5)	-	23,750.00	23,750.00
	ฉะเชิงเทรา (สถานีฯ ที่ 5)	-	18,750.00	18,750.00
	สมุทรปราการ (สถานีฯ ที่ 5)	-	3,750.00	3,750.00
	กรุงเทพฯ (สถานีฯ ที่ 7)	-	2,000.00	2,000.00
หน่วยป้องกันรักษาป่าชายเลนที่ 3 (เพชรบุรี)	สมุทรสาคร (สถานีฯ ที่ 7)	16,208.00	21,125.00	37,333.00
	สมุทรสงคราม (สถานีฯ ที่ 7)	-	15,375.00	15,375.00
	เพชรบุรี (สถานีฯ ที่ 6)	1,625.00	35,937.50	37,562.50
รวม		231,025.25	460,502.75	691,528.00

ที่มา: กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (2547)

2. สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลน

มีหน้าที่รับผิดชอบรองรับงานของฝ่ายอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าชายเลน ฝ่ายส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลน รับผิดชอบเฉพาะในขอบเขตพื้นที่รับผิดชอบเท่านั้น ปฏิบัติงานตามแผนการปฏิบัติงานของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย เสริมสร้างความเข้าใจระหว่างองค์กร หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย มี 7 สถานี ดังนี้

- 2.1 สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 1 (ระยอง) รับผิดชอบพื้นที่จังหวัดระยองและจันทบุรี
- 2.2 สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 2 (ท่าสอน จันทบุรี) รับผิดชอบพื้นที่จังหวัดจันทบุรี
- 2.3 สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 3 (ขลุง จันทบุรี) รับผิดชอบพื้นที่จังหวัดจันทบุรี
- 2.4 สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 4 (น้ำเชี่ยว ตราด) รับผิดชอบพื้นที่จังหวัดตราด
- 2.5 สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 5 (ชลบุรี) รับผิดชอบพื้นที่จังหวัดชลบุรี, กรุงเทพฯ, สมุทรปราการและฉะเชิงเทรา
- 2.6 สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 6 (เพชรบุรี) รับผิดชอบพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี
- 2.7 สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 7 (สมุทรสงคราม) รับผิดชอบพื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามและสมุทรสาคร

ซึ่งพื้นที่ป่าชายเลนในความรับผิดชอบของแต่ละสถานีฯ แสดงรายละเอียดในตารางที่ 6 และหน่วยงานที่รับผิดชอบในเขตของพื้นที่จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราดนั้นประกอบด้วย สถานีฯที่ 1, สถานีฯที่ 2, สถานีฯที่ 3 และสถานีฯที่ 4 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 พื้นที่ป่าชายเลนในความรับผิดชอบของส่วนบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนที่ 1 (ภาคตะวันออกและภาคกลาง) แบ่งแยกตามสถานี พ.ศ. 2547

(หน่วย: ไร่)

สถานี ผู้รับผิดชอบ	จังหวัด	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
		พื้นที่ป่า สงวนฯ	พื้นที่ป่าตามมติ กรม. 22 ส.ค. 43 และ 17 ต.ค. 43	พื้นที่ป่าตาม พรบ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484	พื้นที่ป่า ทั้งหมด	พื้นที่ป่าเสื่อม โทรมไม่มีการ ครอบครอง	พื้นที่ป่าเสื่อมโทรมมี การครอบครองโดย ไม่มีเอกสารสิทธิ์	พื้นที่มีเอกสาร สิทธิ์	พื้นที่ที่ขอใช้ ประโยชน์	เหลือพื้นที่ป่า ชายเลน ทั้งสิ้น
สถานีฯ ที่ 1	ระยอง	9,090.00	87,581.25	-	87,581.25	-	31,554.00	41,664.25	-	14,363.00
	จันทบุรี	23,781.25								
สถานีฯ ที่ 2	จันทบุรี	55,000.00	81,562.00	-	81,562.00	-	67,732.00	-	-	13,830.00
สถานีฯ ที่ 3	จันทบุรี	64,375.00	80,010.00	-	80,010.00	-	61,825.00	-	-	18,185.00
สถานีฯ ที่ 4	ตราด	60,946.00	90,662.00	-	90,662.00	5,800.00	41,000.00	-	2,550.00	41,312.00
สถานีฯ ที่ 5	ชลบุรี	-	23,750.00	-	23,750.00	-	3,000.00	19,150.00	-	1,900.00
สถานีฯ ที่ 5	ฉะเชิงเทรา	-	18,750.00	-	18,750.00	-	200.00	18,000.00	-	550.00
สถานีฯ ที่ 5	สมุทรปราการ	-	3,750.00	-	3,750.00	-	-	3,750.00	-	-
สถานีฯ ที่ 6	เพชรบุรี	1,625.00	35,937.50	-	35,937.50	-	3,250.00	19,687.00	-	13,000.00
สถานีฯ ที่ 7	กรุงเทพฯ	-	2,000.00	-	2,000.00	-	-	2,000.00	-	-
สถานีฯ ที่ 7	สมุทรสาคร	16,208.00	21,125.00	-	21,125.00	-	-	20,675.00	-	450.00
สถานีฯ ที่ 7	สมุทรสงคราม	-	15,375.00	-	15,375.00	-	-	12,675.00	-	2,700.00
รวม		231,025.25	460,502.75	0.00	460,502.75	5,800.00	208,561.00	137,601.25	2,550.00	106,290.00

ตารางที่ 6 (ต่อ)

หมายเหตุ: ก. พื้นที่ป่าตามข้อ (4) ไม่ได้หมายถึง พื้นที่รวมตามข้อ (1), (2) และ (3) เนื่องจากบางส่วนอาจซ้อนทับกันอยู่

ข. พื้นที่ป่าที่เหลือตามข้อ (9) เท่ากับ (4) - (5) - (6) - (7) - (8)

ค. โดยเทียบเคียงกับพื้นที่ป่าชายเลนแปลตามภาพถ่ายดาวเทียม ปี 2539, 2543 และข้อมูลการสำรวจภาคพื้นดิน ปี 2545

ง. จังหวัดชลบุรี ข้อ 9 มีพื้นที่ปลูกป่าอยู่ในพื้นที่ตามข้อ 7 จำนวน 300 ไร่ อยู่ในพื้นที่ตามหนังสือสำคัญที่หลวงที่อยู่ในความดูแลของ
กระทรวงมหาดไทย (นสร.)

ที่มา: กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (2547)

2.1 สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 1 (ระยอง)

พื้นที่ป่าชายเลนในความดูแลรับผิดชอบของสถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 1 (ระยอง) ประกอบด้วยพื้นที่ในจังหวัดระยองติดชายฝั่งทะเลทั้งหมด และจังหวัดจันทบุรีบางส่วน รวมพื้นที่ 87,581.25 ไร่

กิจกรรม/โครงการที่ทางสถานีรับผิดชอบ

- 1) กิจกรรมฟื้นฟูป่าชายเลน
  - บำรุงพื้นที่ป่าชายเลน อายุ 2-6 ปี เนื้อที่ 450 ไร่
  - เพาะชำกล้าไม้
- 2) โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
  - ปลูกป่าชายเลนเนื้อที่ 200 ไร่
  - บำรุงแปลงปลูกเสริมและปรับปรุงสภาพป่าชายเลนอายุ 2-6 ปี เนื้อที่ 200 ไร่
  - จัดทำเขตพิทักษ์ รั้วรั้วสัตว์น้ำ
  - ดูแลเขตพิทักษ์รั้วรั้วสัตว์น้ำ
  - จัดหาและปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ
- 3) โครงการอบรมให้ความรู้แก่ราษฎร

2.2 สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 2 (ท่าสนอน จันทบุรี)

พื้นที่ป่าชายเลนในความดูแลรับผิดชอบของสถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 2 (ท่าสนอน - จันทบุรี) ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดจันทบุรี 1 อำเภอ 2 ตำบล คือ อำเภอขลุง ตำบลบ่อและตำบลบางชัน

พื้นที่รับผิดชอบ

พื้นที่รับผิดชอบ	81,562 ไร่
พื้นที่ที่ฟื้นฟูป่าชายเลนที่ผ่านมา	10,000 ไร่
พื้นที่ที่ต้องการฟื้นฟูประมาณ	20,000 ไร่
พื้นที่ที่ถูกทำลายไม่ต่ำกว่า	15,000 ไร่

กิจกรรม/โครงการที่ทางสถานีรับผิดชอบ

- 1) โครงการปลูกป่าชายเลน
  - พ.ศ. 2546 - 2547 ปลูกฟื้นฟูป่าชายเลนจำนวน 2,600 ไร่
  - พ.ศ. 2548 ปลูกฟื้นฟูป่าชายเลนจำนวน 200 ไร่
- 2) โครงการปลูกป่าเสริม
  - พ.ศ. 2546 - 2547 ปลูกเสริมป่าจำนวน 600 ไร่
  - พ.ศ. 2548 ปลูกเสริมจำนวน 300 ไร่
- 3) โครงการปลูกบำรุงป่าชายเลน
  - พ.ศ. 2547 บำรุงแปลงปลูกป่าชายเลนจำนวน 2,600 ไร่
  - พ.ศ. 2548 บำรุงแปลงปลูกป่าชายเลนจำนวน 2,600 ไร่ และบำรุงแปลงปลูกเสริมและปรับสภาพป่าชายเลน จำนวน 600 ไร่
- 4) โครงการจัดทำเขตพิทักษ์ป่าชายเลนรักษ์สัตว์น้ำ
  - พ.ศ. 2546 – 2547 ได้จัดทำเขตพิทักษ์จำนวน 1,000 ไร่
  - พ.ศ. 2548 ได้จัดทำเขตพิทักษ์จำนวน 1,000 ไร่
- 5) โครงการหมู่บ้านป่าไม้แผนใหม่
- 6) โครงการอบรมให้ความรู้แก่ราษฎร
- 7) โครงการอบรมเยาวชนและจัดตั้งกลุ่มศึกษาป่าชายเลน
  - โครงการอบรมเยาวชน เพื่อเป็นมัคคุเทศก์
  - ประกวดเรียงความ และคำขวัญเกี่ยวกับการอนุรักษ์
  - จัดค่ายเยาวชนอนุรักษ์ป่าชายเลน
- 8) โครงการส่งเสริมอาชีพควบคู่กับการฟื้นฟูป่าชายเลน
- 9) โครงการจัดทำป่าชายเลนให้เป็นห้องเรียนธรรมชาติ
- 10) โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 11) โครงการจัดหาและปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ
  - พ.ศ. 2547 ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำจำนวน 30,000 ตัว
  - พ.ศ. 2548 จำนวน 100,000 ตัว

- 12) โครงการเพาะชำกล้าไม้
- พ.ศ. 2547 ได้ดำเนินการเพาะชำกล้าไม้จำนวน 40,000 กล้า
  - พ.ศ. 2548 จำนวน 150,000 กล้า และได้ทำการแจกจ่ายให้แก่ประชาชนทั่วไปและหน่วยงานต่างๆ เพื่อนำไปปลูกในพื้นที่ป่าชายเลน
- 13) โครงการส่งเสริมการจัดตั้งสหกรณ์พัฒนาลุ่มน้ำเวฬุ จำกัด
- 14) โครงการสืบค้นภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้ทราบข้อมูลด้านต่างๆ ประกอบด้วย
- ด้านสมุนไพร
  - ด้านสัตว์น้ำชายฝั่ง
  - ด้านสัตว์ที่พบในป่าชายเลน
  - ด้านทิศทางการ
- 15) โครงการแผนงานศึกษาวิจัย
- ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประมงกับป่าชายเลน
  - ศึกษาทรัพยากรสัตว์น้ำในพื้นที่ป่าชายเลน
  - ศึกษาชนิด ปริมาณสัตว์น้ำเศรษฐกิจในพื้นที่ป่าชายเลน
  - ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.3 สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 3 (ขลุง)

พื้นที่ป่าชายเลนในความดูแลรับผิดชอบของสถานีพัฒนาป่าชายเลนที่ 3 (ขลุง) ได้แก่ พื้นที่จังหวัดจันทบุรี อำเภอลดง ประกอบด้วย ตำบลวันยาว ตำบลเกวียนหัก ตำบลบางชัน และอำเภอแหลมสิงห์ ประกอบด้วย ตำบลหนองซิม ตำบลเกาะเปริด

พื้นที่รับผิดชอบ

พื้นที่รับผิดชอบ	80,010 ไร่
พื้นที่ที่พื้นที่ป่าชายเลนที่ผ่านมาประมาณ	4,000 ไร่
พื้นที่ที่ต้องการฟื้นฟูประมาณ	27,000 ไร่
พื้นที่ที่ถูกทำลายไม่ต่ำกว่า	49,000 ไร่

กิจกรรม/โครงการที่ทางสถานีรับผิดชอบ

- 1) โครงการปลูกป่าชายเลน
  - พ.ศ. 2546 ได้ดำเนินการปลูกฟื้นฟูป่าชายเลนจำนวน 700 ไร่
  - พ.ศ. 2547 ดำเนินการอีกจำนวน 400 ไร่ และพ.ศ. 2548 จำนวน 500 ไร่
- 2) โครงการปลูกป่าเสริม
  - พ.ศ. 2547 ได้ดำเนินการปลูกเสริมป่าจำนวน 400 ไร่
  - พ.ศ. 2548 จำนวน 500 ไร่
- 3) โครงการบำรุงแปลงปลูกป่าชายเลน
  - พ.ศ. 2548 ได้บำรุงแปลงปลูกป่าชายเลนจำนวน 1,300 ไร่
- 4) โครงการจัดทำเขตพิทักษ์ป่าชายเลนรัศมีสัตว์น้ำ
  - พ.ศ. 2546 – 2547 ได้จัดทำเขตพิทักษ์จำนวน 1,300 ไร่
  - พ.ศ. 2548 จำนวน 2,000 ไร่
- 5) โครงการหมู่บ้านป่าไม้แผนใหม่
- 6) โครงการอบรมให้ความรู้แก่ราษฎร ทางสถานีฯ จัดดำเนินการ โดยแบ่งประชาชนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้นำชุมชน และกลุ่มประชาชนทั่วไป
- 7) โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 8) โครงการจัดหาและปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ
  - พ.ศ. 2547 ดำเนินการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำจำนวน 50,000 ตัว
  - พ.ศ. 2548 จำนวน 5,000 ตัว
- 9) โครงการเพาะชำกล้าไม้
  - พ.ศ. 2547 ได้เพาะชำกล้าไม้จำนวน 100,000 กล้า
  - พ.ศ. 2548 จำนวน 100,000 กล้า เพื่อแจกจ่ายให้แก่ประชาชนทั่วไปและหน่วยงานต่างๆ เพื่อนำไปปลูกฟื้นฟูป่าชายเลน
- 10) โครงการสืบค้นภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 11) โครงการแผนงานศึกษาวิจัย

2.4 สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 4 (น้ำเขียว ตราด)

พื้นที่ป่าชายเลนในความดูแลรับผิดชอบของสถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 4 (น้ำเขียว - ตราด) ได้แก่ พื้นที่จังหวัดตราด ท้องที่ อำเภอเมือง อำเภอแหลมงอบ อำเภอเขาสมิง และ อำเภอลองใหญ่ รวมพื้นที่ 90,662 ไร่

กิจกรรม/โครงการที่ทางสถานีรับผิดชอบ

- 1) กิจกรรมจัดการพื้นที่และดูแลรักษาป่า
- 2) โครงการปลูกป่าชายเลน จำนวน 500 ไร่
- 3) กิจกรรมบำรุงรักษาสวนป่าชายเลนอายุ 2-6 ปี เนื้อที่ 1,300 ไร่
- 4) กิจกรรมบำรุงแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ไม้ป่าชายเลน เนื้อที่ 100 ไร่
- 5) กิจกรรมขุดคูหรือแพรกแสดงแนวเขตป่าชายเลนที่ถาวร ระยะทาง 6.5 กิโลเมตร
- 6) กิจกรรมบำรุงรักษาสวนเดิมตามโครงการพัฒนาพื้นที่ป่าชายเลนเขตอนุรักษ์
  - ดำเนินการบำรุงรักษาสวนป่าชายเลน อายุ 7-10 ปี เนื้อที่ 4,300 ไร่
- 7) โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
  - ปลูกป่าชายเลนเนื้อที่ 600 ไร่
  - บำรุงแปลงปลูกป่าชายเลนอายุ 2-6 ปี เนื้อที่ 1,800 ไร่
  - ปลูกเสริมและปรับปรุงสภาพป่าชายเลน 300 ต้น/ไร่ เนื้อที่ 3,000 ไร่
  - บำรุงแปลงปลูกเสริมและปรับปรุงสภาพป่าชายเลนอายุ 2-6 ปี เนื้อที่ 3,400 ไร่
  - จัดทำเขตพิทักษ์ รั้วรั้วสัตว์น้ำ
  - ดูแลเขตพิทักษ์รั้วรั้วสัตว์น้ำ
  - จัดหาและปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ
- 8) โครงการอบรมให้ความรู้แก่ราษฎรเกี่ยวกับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าชายเลน เนื้อที่ ประมาณ 2,000 ไร่ โดยมีผู้เข้าร่วมอบรม 1,200 คน ประกอบด้วยประชาชน เยาวชน ผู้นำชุมชน
- 9) จัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครพิทักษ์ป่าชายเลนและการอบรมวิธีการดำเนินงานดูแลรักษาป่าชายเลน จำนวน 30 คน โดยกลุ่มอาสาสมัครเหล่านี้ได้ฝ่ายการอบรมวิธีการดำเนินงานดูแลรักษาป่าชายเลน จากป่าไม้อำเภอและป่าไม้จังหวัด